

Misericordias Domini

2007. április 22.

A szeretet ereje

János 21,15-19

1. Amit a textusról tudni kell – exegetikai/kortörténeti megértés

A Jn 21,15-19 annak a résznek a második perikópája, amelyet epilógus¹ néven tart számon a szakirodalom. Prolóógus vezet be az evangéliumot, epilógus zárja. A prólóógus Jézusnak a testté létele előtti létéről, az Atyához való viszonyáról, és a teremtésben való részvételéről tájékoztatott úgy, hogy a testöltése jelentőségét világította meg. Az epilógus azt szemlélteti, hogy *Jézus miután legyőzte a halált le kellett győznie tanítványai hitetlenségét is egyrészt, másrészt meg kellett erősítenie őket küldetésük teljesítésére, a pásztori munkára.* A feltámadt Úr lehetőséget biztosított arra, hogy rendeződjék, tisztázódjék az, ami a válságos szituációban szenvedése, halála alkalmával nyílt tagadássá, vagy néma kétségeskedéssé lett tanítványai esetében. *Jn 21,15-19 szerint a halálból feltámasztott Jézus lehetőséget biztosított Péter rehabilitációjára.*² A jó pásztor gondoskodik nyájáról, gyülekezeteiről, emberi keretek között, a Szentlélek, a szeretet Lelke által felhatalmazott tanítványai által hirdetteti megváltó munkáját, építi egyházát.

15. v. A közös étkezés, az asztalközösség Jézus korában Izraelben jelentős esemény volt. Akivel az ember leült egy asztalhoz az azt jelentette, hogy vállalja vele a közösséget, illetve a róla való gondoskodást. Jézus gesztusával, a közös étkezéssel már jelezte azt, amire az étkezés után sort kerített. Megbocsát annak a tanítványának, aki a válságos helyzetben nem vállalta a vele való közösséget: megtagadta. Az étkezés alkalmán után így szólítja meg Pétert: „*Simon, Jóna Fia! Jobban szeretsz-e engem, mint ezek?*” Az Úr Pétert az elhívása előtti nevéen, a családi nevéen szólítja meg. Kérdése eszméltető. Szelíden, de határozottan emlékezteti tanítványát arra a Péterre, aki olyan magabiztosan nyilat-

¹ W. BAUER: *Das Johannes-Evangelium*. J.C.B. Mohr. Tübingen 1933. Handbuch z.N.T. 234k.

² W. BAUER: i.m. 238.

kozott a mellette való hűségéről, a tanítványok fölé emelve önmagát. Úgy nyilatkozott, hogy ha a többiek hűtlenek lennének is a Mesterhez, ő semmiképpen nem. Kész vállalni a halált is érte (Jn 13,37), azonban ennek ellenére még a bizonyágtételt sem vállalta, sőt háromszor megtagadta. Jézus megszólítása egyrészt arra a múltra emlékezteti tanítványát, ahonnan jött, akivé általa, a mellette eltöltött évek alatt lett, azonban a válságos helyzetben csődöt mondott jobban, mint azok, akik fölé helyezte magát. Jézus kérdésében az *agapaó ige* szerepel. Az *agapaó* eredete a héber '*ahaba* fordításaként fordul elő a LXX-ban. E fogalom az Újszövetségben éri el jelentéskörének a csúcspontját, teljességét. A kulcsfogalmak egyike, legnagyobb jelentőségű János irataiban. Ez a fogalom használatos az Atyának a Fiúval, az Atyának és Fiúnak az emberrel, a teremtett világgal, és Krisztus követőinek az egymással való kapcsolata jelölésére.³ *A Fiú szeretete a kereszt eseményében jut teljességre.* A Fiú Atya iránt való szeretetéből engedelmség születik, megváltó tett, az Atya üdvtervének kivitelezése, amely a teremtett világ újjáteremtését foglalja magában. *Az Atyának a Fiú iránti szeretete minden szeretet ősképe* (Jn 3,35; 10,17; 15,9; 17,23.26).

Jézus az Atya szeretetének közvetítője. Az embernek Ő jelenti ki az Atya szeretetét egyértelműen és félreérthetetlenül. Szeretetének jele a különböző emberi nyomorúságok között élő emberek sorsának megoldása, betegségek gyógyítása, amelyek az evangéliumban bizonyágot tesznek a Fiú mindenek fölött lévő hatalmáról, hirdetve mennyei dicsőségét. Ő az ember számára nem csupán ideiglenes, hanem örök érvényű és végleges megoldást készített el. (Jn 11,5. 25k).

Jézus példát ad tanítványainak a szeretet gyakorlására (Jn 13,1kk). Jézus példája modell a tanítványok számára. A jó Pásztor életét adja a juhokért. (Jn 10,11).

Péter válasza Jézus kérdésére mentes a gőgös fölényeskedéstől. „*Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged!*” Ebben a válaszban Jézus személyére, Jézus ismeretére, emberismeretére kerül át a hangsúly Péter személyéről. A bűnbánat könnyei után Péter rádöbbsent arra, hogy *Jézus az igazi emberismeret forrása.* Ő tudja igazán, hogy mi van az emberben és mi várható adott szituációban az embertől (Jn 2,24k). Ő átlátja az embert, mint ahogyan azt földi munkája alatt több esetben is világossá tette. (Mk 2,8). *Péter válaszával bizonyágot tesz arról az Úrról, aki nem csak tökéletes ember, hanem egy az igaz Istennel.* A Jézus kérdésére adott válaszában a *phileó* ige szerepel. Ez az ige a szeretet fogalmának azt az árnyalatát hangsúlyozza, amely által a valakihez való tartozás mozzanata, a vele való szoros közösség, a hozzá való ragaszkodás kerül éles megvilágításba. Az *agapaó* és a *phileó* fogalma közti árnyalati különbség egyre inkább elmosódott már ekkorra az írásmagyarázók szerint.⁴ Jézus Péter válaszára így szól: *boske ta arnia mou.* „Legeltesd az én bárányaimat!” A *boskó* ige alapjelen-

³ STAUFFER: *agapaó* = Kittel: ThWb. I. 21-55.

tése: „legelőre visz”, „hajt”, „ellát”, „táplál”, „legeltet”, „őríz”.⁵ A megfelelő táplálék biztosítása, a létfeltételről való gondoskodás a fogalom jelentése. A *to arnion* többes száma szerepel itt: *ta arnia*, „juh, bány”. Az *arnia* ritkábban fordul elő, gyakoribb a *probata*. Mindkettő átvitt értelemben szerepel: Jézus követőire az egyháza tagjaira vonatkozik. Isten és népe viszonyának szemléltetésére az Ószövetségben is közismert, a pásztor és a nyáj képe (Zsolt 23; Ez 34). Az *arnion* elsősorban a kicsiny, gyenge bányokra, a több gondoskodást igénylő bányákra vonatkozik. Jézus nyájához a kis bányák, és a gyenge juhok is odatartoznak.

16. v. Jézus másodszori kérdése az elsőhöz hasonló, azonban az összehasonlításra vonatkozó megjegyzést mellőzi. A megismételt kérdés világossá teszi, hogy a Mester figyelembe vette tanítványa válaszát, amely alázatról tesz bizonyosságot. Péter nem emeli magát válaszában társai fölé. Válasza szó szerinti ismétlése annak, amit Jézus első kérdésére adott. Ebben újra hangsúlyos az, hogy a kérdező emberben azt az Urat látja, aki tudatában van annak, mi van az emberben, tehát Istennel egyenlő. Szeretete ez iránt az Úr iránt őszinte ragaszkodás, elszakíthatatlan kötelék. Jézus válasza: „Őrizd az én juhaimat.” A *poimainó* ige jelentése: „legeltet”, „nyáját őríz”, „gondoz”, „óv”, „oltalmaz”.⁶ Ez az ige gazdag jelentéstartalommal rendelkezik. Magában foglalja mindazt a tevékenységet, amelyre a juhoknak szükségük van ahhoz, hogy biztonságban legyenek, védelemben részesüljenek az ellenség, a tolvajok, vagy vadállatok támadásaival szemben. Kifejezi a *poimainó* ige tehát a pásztornek azt a tevékenységét, amely biztosítja, hogy a juhok élelemben és védelemben, a legeltetésben és gondozásban részesüljenek.

17. v. Jézus harmadszor is megszólítja Pétert. Kérdése ugyanaz, mint az előző, azzal a különbséggel, hogy az *agapaó* ige helyett a *phileó* szerepel a kérdésben: „*phileis me?*” Ez az ige fordul elő Péternek abban a válaszában, amelyet Jézusnak az első és második kérdésére adott. Jézus kérdése itt arra vonatkozik, hogy megvan-e benne az az őszinte ragaszkodás, a barátot a barát-hoz odakötő lelkület, az az elszakíthatatlan kötelék, amely a Krisztus nagy családjának tagjait a családfőhöz, és egymáshoz odaköti (Jn 5,20; 15,14; 16,27). *Jézus tanítványait barátainak tekinti, akiket beavatott munkájába, titkaiba és várja tőlük küldetésük teljesítését.* Péter elsomorodik Jézus harmadszor elhangzó kérdése miatt, viszont válaszában még jobban hangsúlyozza Jézus mindeknek fölötti hatalmát, és tudását. Jézus Úr. Úr, aki nem csak minden hatalommal rendelkezik, hanem minden tudással is. Mindent tud, nem csak azt, ami

⁴ STAEHLIN: *phileó* = ThWb. IX. Bd. 133.; BULTMANN, R.: *Das Evangelium des Johannes*. Göttingen 1959. 16. Aufl. Vandenhoeck-Ruprecht. 551.; WILCKENS, U.: *Das Evangelium nach Johannes*. Vandenhoeck - Ruprecht. Göttingen 1998. 327.

⁵ VARGA ZS. J.: *Újszövetségi görög - magyar szótár*. Ref. Zsinati Iroda Sajtóosztálya. Budapest 1992. 151.k

⁶ VARGA ZS. J.: i.m. 801.

Péterrel kapcsolatos, hanem azt is, ami minden létezőre, az egész teremtett világra vonatkozik, múltra, jelenre és jövőre. Péter Jézus istensége melletti hitvallásához fűződő mondatával kifejezi azt a személyes, szoros kapcsolatot: *sy gínóskeis* (te tudod, hiszen egzisztenciális kapcsolatból eredő tudásról van szó), te ismered, tudod, tapasztalod, azt a ragaszkodást, amely irántad megnyilvánul. Péter válasza olyan hitvallás Jézus mellett, amely világossá teszi a dicsőség Uráról szóló bizonyágtételét, és vele való bensőséges kapcsolatát. Jézus válasza viszont erre megerősíti elhívását, és küldetését: „*legeltesd az én juhaimat!*” A táplálék, az eledel biztosítása, a legeltetés a juhok számára az élet, a növekedés feltétele. A feltámadt Úr megbocsátott az apostolnak. „A bűnbocsánat bele van ágyazva a pásztori megbízatásba. Sokan tekintik - jogosan - e néhány verset „Péter rehabilitálásának”.⁷

18.k. v. mén mén légó sói. Ünnepeles forma. A rendkívül fontos kijelentések bevezetésének nyitánya. Az Úr kijelentése Péter mártíriumáról szól ünnepelesen, titokzatosan, úgy ahogyan a saját kereszthaláláról is jövendölt (2,19kk; 12,32). *Ő a Mestert nem csak a szolgálatával, a pásztori munkájában követi, hanem a mártírhalálával is.*⁸ Ahogyan Jézus a halálával Istent dicsőítette, úgy Péter is. A hivatás, amelyre egykor elhívta Jézus (Mk 1,17), a mártírhalállal ér véget.⁹

2. A perikópa megértése, teológiai összefüggések feltárása

A feltámadott Jézus megjelenéseivel kapcsolódik tanítványainak megerősítése arra a szolgálatra, amelyre elhívta őket messiási munkája kezdetén az Úr (Mk 1,16-20; Mt 4,18-22; Lk 5,1-11; Jn 1,35-51). A tizenkettő kiválasztása arra szól, hogy vele legyenek, szemtanúi legyenek messiási munkájának, azután pedig bizonyágtévői, küldötteiként hirdessék és jelezzék az Úrnak azt a szeretetét, amely az ember válságos helyzetének megoldását jelenti (Mk 3,13-19; Mt 10,1-4; Lk 6,13-16). Az apostoli tiszt Jézus elhívásában, a szolgálatára szóló kiválasztásában gyökerezik. Ő a juhok nagy pásztorja, aki életét adta a juhokért (Jn 10,11), úgy gondoskodik nyájáról miután emberi létmódja után újra isteni létformájába kerül, mint örökkévaló Fiú, hogy a Lélek erejével felruházott tanítványaira bízza őket. Tanítványainak az apostoli tiszte egyszerű, és meg nem ismételtető. Jézus messiási munkájának az apostolok a hitese tanúi. Krisztus rendelkezett úgy, hogy gyülekezeteinek legyenek felelős

⁷ BOLYKI János: „*Igaz tanúvallomás*” Kommentár János evangéliumához. Osiris Kiadó. Budapest 2001. 538.

⁸ F. TILLMANN: *Das Johannesevangelium*. Bonn 1931. J. C. B. Mohr. 349.

⁹ H. STRATHMANN: *Das Evangelium nach Johannes*. Vandenhoeck - Ruprecht. Göttingen 1968. 266.

vezetői, irányítói, gondozói. (Ef 4,11-16). Az apostolok küldetéséhez az is hozzátartozik, hogy ahogyan Ő messiási munkája kezdetén gondoskodott arról, hogy legyenek tanítványai, akik mellette nevelődnek, úgy tanítványainak is gondoskodniuk kell nem csak arról, hogy hitelesen megőrizték a Jézus tanítását, tetteit, a kereszthalálának és feltámadásának eseményeit, hanem arról is, hogy maguk mellett neveljék, tanítsák azokat, akiket be tudnak állítani Krisztus követeiként a pásztori szolgálatba. (2Tim 2,1-2). Jézus, a tanítványai, az apostolok által indította el azt a tradíció láncolatot, amely az Ő megváltó munkájáról az apostoli bizonyoságtétel alapján folytatódik a gyülekezetek pásztorai által. Jézusnak a Péterrel folytatott párbeszédét a Mt 16,17-19-cel, valamint a Lk 22,31-32-vel együtt a Római Katolikus egyház a pápaság megalapozásának tekinti.¹⁰ A három megismételt kérdés azonban egyrészt eszméltetés Péter tagadására, másrészt pedig a részéről megszólaló válasz a döntése komolyságának a jele. Ehhez fűződik Jézus megerősítése, felhatalmazása a pásztori szolgálatra. Jézusnak oka volta arra, hogy megismételje kérdéseit. A Péter válaszára adott megbízatása annak a ténynek a tudatosítására is szolgál, hogy a nyáj azé a Krisztusé, aki élete feláldozásával váltotta meg, Ő az egyház feje. (Ef 1,21-23; Kol 2,10; 1Kor 12,27). Péter egy sorban van a többi apostollal akkor is, ha kétségtelen, hogy a Jézus mennybemenetele, és a Szentlélek kitöltése utáni időben, a jeruzsálemi ősgyülekezet megalakulása után vezető szerepe volt (ApCsel 1-15). *Kálvin* szerint „azért küldettek ki tehát az apostolok, hogy a világot visszavezessék a lázadásból az Isten iránti engedelmségre, és hogy az Ő Országát az evangélium prédikálása által megalapítsák, más szóval: azért küldettek ki, hogy mint az egyház első építői, annak fundamentumát az egész világon megalkossák (1Kor 3,10)”.¹¹ Ugyancsak *Kálvin* állapítja meg, hogy a mindenható Isten megtehetné, hogy az emberi eszközök mellőzésével „Ő maga végezze a munkáját..., vagy éppen angyalai által... elsősorban az irántunk való megbecsülését mutatja meg azzal, hogy emberek közül választ ki egyeseket, hogy az ő követeiként szolgáljanak a világban (2Kor 5,20).”¹² Péter missziói munkája során nem az egyházi vezető típusa, hanem a missziói munkásé.¹³ Az apostoli tiszt pásztori szolgálat. Az egyszeri meg nem ismételt tisztségüket úgy adják tovább a következő nemzedékeknek, hogy a juhok nagy pásztorára irányítják figyelmüket, akit a békesség Istene kihozott a halálból (Zsid 13,20). Ő a főpásztor, aki mikor megjelenik azok, akik úgy teljesítették küldetésüket, mint a nyáj példaképei elnyerik a dicsőség hervadhatatlan koszorúját (1Pt 5,2-4).

¹⁰ M. SCHMAUS: *Katholische Dogmatik* III/1. 1958. 170-176 F. Lang: *Fundamentaltheologie* II. 1958.

¹¹ KÁLVIN J.: *Tanítás a keresztyén vallásra*. Budapest 1986. 231.

¹² KÁLVIN: i.m. 229.

¹³ O. CULLMANN: *Petrus*. 1952. 39.

3. Prédikáció vázlat

Mai Igénk központi témája az, amiről ma sokat halljuk, hogy hiánycikk: a *szeretet*. *A szeretet azonban úgy mai Igénk témája, hogy annak forrását is megvilágítja és elnyerését is lehetővé teszi, illetve válik számunkra.* Szinte ma már közhelynek számít, hogy a *szeretet* hiányától szenved a mai világban élő emberek nagy része. Hiánycikk a szeretet valóban, pedig ahhoz, hogy az élet területén jelen legyen, nem kell pénz. A szeretetnek nincs is piaci ára, pénzen nem is vásárolható meg, másképpen érhető el. A szeretet ingyen, kegyelemből nyerhető el. A szeretet Isten ajándéka. Az irgalmas Isten végtelen kegyelméből, és irgalmas szeretetéből elküldte egyszülött Fiát a világba, hogy éljünk általa. (1Jn 4,9). Jézus lehetőséget teremtett arra, hogy a szeretet hiányában szenvedő ember a szeretet forrásával kapcsolatba kerüljön, közösségbe jusson, és éljen. Ő ezt a lehetőséget nem csak megteremtette, hanem arról is gondoskodott, hogy ennek a híre hiteles módon nemzedékről-nemzedékre eljusson az emberekhez. Jézus a jó pásztor, aki életét adta a juhokért, a teremtett világ minden emberéért, és arról is gondoskodott, hogy nemzedékről-nemzedékre legyenek, akik hirdetik annak a közösségnek a lehetőségét, amely a szeretet forrásához kapcsolja oda a szeretet hiányában szenvedő, és abba bele is pusztuló embert, ha időben nem történik meg a hathatós beavatkozás.

A szakadékba zuhant bárány csak akkor menekül meg, ha van, aki megmenti. A közönytől, ridegségtől, magánytól, elhagyatottságtól szenvedő, Istentől elidegenedett ember pedig csak akkor, ha valaki felkarolja, válságos helyzetéből kivezeti. Jézus ezt megtette. Ezért fontos, hogy a híradás, mai divatos kifejezéssel élve, „a kommunikáció” hathatós legyen. Fontos, hogy a jó hír eljusson az emberhez. Hiába van jó legelő, friss forrásvíz, ha az eltévedt bárány nem jut hozzá. *A pásztori munka kezdete Jézushoz vezet vissza.* Az a tény, hogy mi most itt gyülekezeti istentiszteleten vagyunk együtt annak a jó pászornak a kegyelmes tette, aki arra méltatta az embert, hogy rábízza az Isten országába való toborzás, és egyháza építésének a szolgálatát.

Mai Igénk a pásztori szolgálat feltételét, tartalmát, és jelentőségét tárja elénk azért, hogy elérhetővé tegye számunkra is szolgálatuk által a szeretet elnyerésének módját.

1./ *Mi a pásztori munkára való felbatalmazás feltétele? Jézus szeretete.*

Jézus a Tiberiás-tenger partján, miután jelét adta ismételten megbocsátó, gondoskodó, megelőző szeretetének ezt kérdezi: „Simon, Jóna fia, jobban szeretsz-e engem, mint ezek?” Péter válasza ez: „Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged!” Jézus kérdése azért fontos, mert így világítja meg, hogy a szeretet az a képesség, amely megnyitja tanítványainak, és velük együtt minden embernek a szemét annak a világnak és létezőinek a látására, amely túl van e világ keretein.

a.) *A Jézus iránti szeretet tesz képessé Isten jóságának a meglátására, aki úgy szeretete a világot, hogy Fia által kiváltotta a hazugság atyjának a hatalma alól. (Jn 3,16k). Ő szereti a tőle elidegenedett, eltávolodott embert, mint ahogyan azt a tékozló fiú példázata mutatja. Várja, az atyai házba visszavárja, hogy magához ölelhessen, és fiúi méltóságába visszafogadhassa a messzire elkerült, válságos helyzetbe jutott fiát. (Lk 15,11kk). Ilyen Atyánk, ilyen Istenünk van!*

A Jézus iránti szeretet láttatja meg a kereszt titkát, a szenvedőben az Isten Bárányát, aki keresztségével magára vette, földi életében hordozta, és kereszthalála által elvette a világ bűnét. (Jn 1,29). Van az ember számára lehetőség a bűnei terhétől való szabadulásra. A bűnbocsánat által rendezhető az eltévedt, megbotlott embernek Jézussal való kapcsolata. Aki megbotlott felállhat, rendezheti közösségét azzal, akit válságos helyzetében megtagadott. Amikor Péter megtagadta Jézust, akkor ezt nem csak félelemből tette, hanem a csalódásából is. Ő nem ilyen kiszolgáltatott, ő nem ilyen megalázott, nem ilyen tehetetlen, szenvedő Messiásra számított. „Nem ismerem ezt az embert.” Ebben a kijelentésében benne van az, hogy nem vállalom a közösséget a továbbiakban veled. A kereszt Krisztusa a zsidóknak botránkozás, a görögöknek bolondság. Az ember a maga képességei alapján nem látja a szenvedő Krisztusban, a megígért Messiást. A szeretet, a Jézus iránti szeretet, az ő megelőző Szeretet Lelkétől való látás, az a képesség, amely megnyitja az ember szemét arra, hogy az ember Jézusban felismerje Isten Megváltóját, aki jó pásztorként életét adta a juhokért. (Jn 10,11). Te, aki sok mindent megtanultál, és tudsz Jézusról, Isten országáról, szeretted-e azt a Krisztust, aki ma is emberi keretek közt jelenik meg egyházában? Szeretetének jele alkalomról, alkalomra felhangzó hívó szava. Te, aki Krisztus szolgálatára készülsz, vagy követője vagy, már évek óta szeretted-e azt a Jézust, aki szelíd és alázatos, aki azzal búcsúzott tanítványaitól, hogy: e világon nyomorúságotok lesz, nagyon szűkre szabott lehetőségek között kell küldetéseteket teljesítenetek, de legyen merész bátorságotok, bizzatok, mert én legyőztem a világot, enyém a győzelem a világ felett. (Jn 16,33).

b.) *A Jézus szeretete tesz képessé a helyes önismeretre és emberismeretre. Péter túlértékelte önmagát, a tanítványok fölé emelte a maga személyét. Mestere kérdésére azonban úgy válaszol, hogy az hitvallás Jézus istenségéről egyrészt, másrészt a maga személyének a helyes értékeléséről. A szeretet és alázat határozza meg a Jézus kérdésére adott válaszát. Arról az Úrról tesz bizonyosságot, aki tudja, mi van az emberben, aki ismeri őt. Nem emeli magát tanítvány társai fölé. Ha a Jézus szemével nézzük önmagunkat, és a velünk együtt Jézust követő munkatársainkat, a gyülekezethez tartozó testvéreinket, helyére kerül, reálissá válik az önmagunk és a társaink megítélése. Próbáljuk meg! Volt nekünk egy kedves bölcs professzorunk, aki bibliáórák, vagy személyes beszélgetések alkalmával is sokat eszméltetett bennünket arra, hogy Jézus el-*

hívása, - ő így mondta: szerződése, - idézve a héber fogalmat is -, minden egyes ember esetében személyre szabott. Ő kit-kit annak mértéke szerint számoltat el, ahogyan vele „szerződött”. Ő jogosult minden egyes ember esetében az ítéletre.

c.) *Jézus kérdése Péterhez háromszor hangzik el. Miért?* A háromszori kérdés lehetőség a megfontolt válaszra. Jézus finoman eszmélteti tanítványát arra, hogy háromszor tagadta meg őt. Háromszor nyilvánította ki, hogy nem akar kapcsolatban lenni vele többé. Jézus a háromszori kérdésével lehetőséget biztosít neki a megfontolt, átgondolt válaszra. A kérdésekre adott válaszához, amelyben elismétli a Mester iránti szeretetét, illetve a harmadik esetben erőteljesen hangsúlyozza azt, hogy tudatában van annak, hogy a Mestere olyan Úr, aki mindent tud. Átlátja nem csak őt, hanem az egész világegyetemet létezőit, és mindazt, ami a múltból, a jelenhez tartozik, illetve a jövőre vonatkozik. Ezt a hitvallását egészíti ki azzal, hogy Jézus annak is tudatában van, hogy kész vállalni vele az egzisztenciális közösséget. Oda kíván tartozni Jézus barátaihoz, nagy családja tagjaihoz. Jó, hogy bennünket sem csak egyszer kérdez meg Jézus szeretetünkről. Jó, hogy lehetőséget teremt arra, hogy jóvá tegyük azt, amit elrontottunk, és ragaszkodjunk hozzá azzal a bizalommal, ami abból a bizonyosságból ered, hogy Ő nem csak a mi életünknek az Ura, hanem az egész világra kiterjed hatalma. Milyen a mi válaszuk? - Jézus, Péter minden egyes mondatához, amelyben kifejezi, hogy szereti az Urát, megbízatás, felhatalmazás fűződik. Krisztus felhatalmazza a pásztori munkára, annak tudatosításával, hogy a nyáj, az új szövetséges gyülekezet az ő megváltott népe. Krisztus a főpásztor, a juhok, az ő tulajdonai.

2./ *A pásztori munka tartalma: Krisztus nyája, a gyülekezet számára az élet feltételének a biztosítása.* Ez a munka felelősségteljes, sokrétű.

a.) *A jó út, a keskeny út megismertetése, amely az életre visz. A pásztor a gyülekezet előtt jár - mint ahogyan azt a keleti pásztorok tették - vezeti a nyáját az élet forrásához, a jó táplálékhoz. Vezeti az istentiszteletre, és felkészíti a hétköznapi életre.* Krisztus ma is emberi keretek között jelenik meg. Istentiszteleteinken palástos férfiak és asszonyok az Ő nevében köszöntik gyülekezetének tagjait, és hirdetik üzenetét Szentlelke által. Így van Isten jelen a Krisztus nevében együtt lévő gyülekezet közösségében. A gyülekezeten sokkal több történik, mint amennyi abból látható. Bűnbocsánatot nyer az, aki bűnbánattal jön, vigasztalást, aki szomorú, erőt a gyenge, bátorítást, aki elcsüggedt, helyre igazítást, megigazítást, aki megbotlott. Miközben szól az Ige, megerősödik hitünk, útmutatást, reménységet nyerünk, lehetőséget Isten dicsőítésére, a vele és az egymással való közösség megélésére, megtapasztalására: egyszóval: a szeretet Lelkét. Krisztus értékrendjének megismertetése, és annak követésére nyílik itt lehetőség, hogy az folytatódjék, jelenvalóvá legyen a továbbiakban, az életben. -

A lelkipásztort a jó pásztor hatalmazta fel szolgálatára. Vezetését, útmutatását így kövessük. - A hang emberi, de az eredete mennyei.

b.) *Krisztus az ember számára a teremtésben adott rendet nem szüntette meg, hanem megszenteli. Ezek között lehetséges a szeretet megélése. A szeretet áthatja, meghatározza emberi kapcsolatainkat.*

Az apostoli levelek külön is megszólítják a gyülekezeti tagokat: a férjet és a feleséget, a szülőket és a gyermekeket, a munkaadókat és munkavállalókat, az erőseket és gyengéket, az időseket és ifjakat, hogy a szeretet rendjét jelenítsék meg abban a környezetben, amelyben élnek életüket. A család az ember földi életének Istentől ajándékozott emberhez méltó kerete ma is, minden ellenkező híresztelés ellenére. Nevelni, tanulni kell ahhoz, hogy gyermekeink, unokáink megismerjék Krisztus értékrendjét.

Szükségesek az ifjak számára a megfelelő iskolák, és tanárok. Reformátor atyáink igen fontosnak tartották, hogy a templom tövében ott legyen az iskola.

Szükségesek a gyengék és betegek számára az orvosok és kórházak, segítsük azokat, a magunk eszközeivel és lehetőségeivel, akik védelmezik ezeket az intézményeket.

Szükséges, hogy minden embernek a munka lehetősége biztosított legyen. Isten az embert nem tétlenségre teremtette. A felelősségteljes munka is hozzátartozik az emberhez méltó élethez. Könyörögjünk azért, hogy hazánkban biztosítva legyen az élet feltétele minden ember számára, és az igazságos jogrend érvényesüljön. A szeretet és igazságosság ne csak üres szólam, hanem az élet feltételét biztosító tettek sorozata.

c.) *Védelem - oltalom az életet veszélyeztető elemekkel szemben a pásztor tiszte, illetve a gyülekezeti tagok felvétele ezekkel szemben. A tévtanítók kezdettől fogva veszélyeztették az egyházat. Ma is vannak. Vannak, akik támadják és pusztítják a nyáját. Vannak báránybőrben bújtatott farkasok, vannak rablók, és vadállatok. Velük szemben a küzdelem nehéz, de nem reménytelen Kálvin mondatai szerint: „e hely megtanít arra, hogy az evangéliumi tannal csak azok juthatnak el az üdvösségre, akik szelídek és tanulékonyak, mert Krisztus nem ok nélkül hasonlítja tanítványait a bárányokhoz és a juhokhoz, de azt is meg kell figyelni, hogy Isten Lelke megszelídíti azokat, akik természet szerint medvék vagy oroszlánok voltak.”¹⁴*

3./ *A pásztori munka jelentősége:*

a.) A gyülekezet tagjainak megerősítése Krisztus iránti szeretet érvényesítésére, felkészítése annak a szeretetnek a megjelenítésére, amely nem csak szó, hanem tett abban a környezetben, amelyben éljük hétköznapi életünket. A Krisztus iránti szeretet az emberek iránti szeretetben úgy válik konkrétá,

¹⁴ KÁLVIN = Mátyás Ernő: *János evangéliuma*. Sárospatak 1950. 272.

hogy törekszünk annak a rendnek az érvényesítésére a magunk lehetőségei szerint, amely az embertől, ember csoportoktól nem veszi el az élet feltételét semmiféle tetszetős, ám hazug szövegek hangoztatásával. Az igaz szó, a hitteles bizonyosságtétel küldetésünk, ezt tegyük szűk körben és mindenütt, ahol lehetőségünk van rá.

b.) Felkészítés a nehéz út, a küzdelmes jelen vállalására, reménységet ébresztve a dicsőséges jövő iránt. Jézus megerősítette Pétert arra a pásztori munkájára, amelyet jelzett, hogy mártírhalállal zárul. Az apostol mártírhalála jeladás arról, hogy Krisztus követői számára olyan ígéretes jövőt készített, amiért érdemes vállalni a mártírhalált is. Nemzedékről, nemzedékre voltak, akik vállalták is. Ennek egyik képviselője, a névteleneken kívül pl. *D. Bonhoeffer*, és a magyar *Dr. Varga Zsigmond*.

Szeretsz-e engem? Korszakokon át hangzik újra meg újra Jézus kérdése. Ő szeret. Szeretete vállalja az életünk gondjának bajainak orvoslását, a legmélyebb válságos helyzetünkből való megmentésünket. Kegyelmes Urunk újra kész lehetőséget adni arra, hogy megváltozzunk, megigazít, helyre igazít bennünket. Szeretjük-e Őt? Fontos-e nekünk az, hogy ne árulói, ne tagadói, hanem hitvallói legyünk annak a Krisztusnak, aki nem erőtlenségből, hanem irántunk való szeretetből vállalta a kereszthalált, és jelzi feltámadása által a halálból való élet távlatát. A pásztori munka küzdelmes, de reményteljes. A gyülekezet Krisztus nyája, Ő oltalmazza és megtartja egyházát, mert övé a győzelem minden ellenkező látszat ellenére is a világ felett. Végül a küzdő egyház győzelmében részesül, a hűséges pásztorai pedig jutalmában. A szeretetre minden embernek szüksége van, hiszen Isten szeretetből, szeretetre teremtette. Krisztus ennek elnyerését lehetővé tette, és Lelke által ajándékozta ma is. A szeretet hiánya viszont az Isten hiányát jelzi, mint ahogyan a láz a betegséget. A gyógyulás lehetséges, a hiánybetegség orvosolható, de csak a jó pásztor közvetítésével a Szentlélek által. Ma, ha az Ő szavát halljátok, éljétek a szeretet elnyerésének lehetőségével, éljünk vele újra meg újra folyamatosan!

4. Példák, képek, szemelvények, aktuális történetek

Sienkievich: „Quo vadis?” című regényében dolgozza fel Péter történetét. Amikor Péter megtudta, hogy Rómában mi vár rá, szeretne elmenekülni. Ez sikerül is neki. Mikor azonban a várost elhagyja, találkozik az Úrral, aki szembe jön vele. Megkérdezi tőle ekkor: Hová mégy Uram? Az Úr válasza ez: Megyek helyetted újra meghalni. Péter megrendül. Visszamegy Rómába. Ott keresztre feszítik, fejjel lefelé.

Ambrosius püspök így örökítette meg Péter apostol mártírhalálát:

„Lefelé fordított bitón
tiszteli Istenét Simon,
S hogy felfeszítik, érti már
a jövendölés szövegét”

Polykarpus szmírnai püspök sok társával együtt mártírhalált halt az Úr Jézusért. Az egyháztörténet során sorozatosan voltak és vannak, akik vállalták és vállalják a szenvedést, és a halált is Krisztus evangéliumának a hirdetéséért. Közelebbi példa *Molnár Mária* a 2. világháború során.

Egy kis zempléni falu lelkipásztora a deportálások idején, mikor gyülekezetének sok tagját összeszedték, maga önként vállalta, hogy velük megy, -mondván, hogy azoknak, akik itthon maradhatnak, lesz pásztoruk, de akiknek el kell menniük, tudja, hogy nagy szükségük lesz arra, hogy nyája pásztoraként közöttük legyen.

Csiba Kálmán erdélyi püspök, *Gulácsi Lajos* Kárpátalja püspöke, a múlt évben számolt be a Füredi utcai ref. templomban az elhurcolása utáni eseményekről. *Dr. Varga Zsigmond* a Debreceni Hittudományi Egyetem egykori szeniora a Kollégium falán eszméltet mindnyájunkat arra, hogy a Krisztus útjának vállalása a mi korunkban sem könnyű, és párosulhat mártírhalállal.

Szeretsz-e engem? Mi, mai keresztyének szeretjük-e a halálon győzelmet aratott, és a dicsőséges jövőt ajándékozó Urat? Mennyire telik a Krisztus iránti szeretetünkben abban a hivatásban, azon a helyen, abban a gyülekezetben, amelyben élünk?

5. További szempontok az istentisztelet alakításához

A húsvét utáni második vasárnap *misericordias Domini* a korai egyház rendje szerint, az Úr irgalmát hirdető, könyörületére emlékeztető alkalom. Az ünnep tartalma Jézusnak a jó pásztornak kegyelmes tette, aki szereti megváltott népét, és gondoskodik arról, hogy megváltó munkájának jó híre, amelyre minden embernek szüksége van, minden emberhez eljusson, a szolgálatra elhívott, felkészített, és felhatalmazott tanítványai által. Ő, aki emberként vitte véghez megváltó munkáját, emberi keretek között jelenik meg *Lelke* által, és elhívott, felkészített követői által végzi a missziói, gyülekezetépítői, tanítói, és diakóniai munkáját. Irgalmas szeretetét abban is megmutatta, hogy nem csak az elveszett embert keresi, hanem elesett tanítványának is lehetőséget ad elbotlásának a jóvá tételére. A szolgálatra való alkalmasság feltétele Krisztus szeretete, a szeretet *Lelke*. A *Lélek* által jelenlévő Úr az egyház főpásztora, aki emberi eszközei, pásztorai által végzi ma is munkáját.

- **Lekció:** Ef 4,11-16 és Zsid 13,17

- **Énekek:** 23,1.; 229,1-3.; 162,7.; 395,1.; 396,1.3.

- **Imádság:** Áldunk és magasztalunk téged mennyei édes Atyánk az Úr Jézus nevében a Szentlélek által életet ajándékozó kegyelmedért, szeretetedért.

Köszönjük, hogy te nem hagytál el bennünket, mikor mi elhagytunk téged, hanem utánunk jöttél, és halálra adtad egyszülött Fiadat bűneinkért, és feltámasztottad megigazításunkért. Légy áldott, hogy van jó pásztorunk, aki keresi azt, aki elveszett, és megigazítja, felemeli azt, aki elesett.

Áldunk, hogy megkerestél bennünket is, és helyre igazítottál minket is már nem egyszer. Kérünk, tedd meg ma is, hogy a te szereteteddel szerethessünk!

Bocsásd meg bűneinket, csüggedésünket, aggodalmaskodásunkat!

Köszönjük, hogy voltak apostolaid, akik teljesítették küldetésüket, és hozzánk is eljutott az értünk hozott áldozatod híre, és az életre, az örök életre szóló meghívás.

Hálaadással köszönjük meg, hogy ma is vannak követeid, és hirdetik a jó hírt: az evangélium.

Add áldásodat istentiszteletünkre, add, hogy hitünk erősödjék, szeretetünk gyarapodjék, és reménységet ébresztő követeid legyünk e világban az eljövendő világ erejével. Ámen.

Dr. Lenkeyné Dr. Semsey Klára